МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Проблеми лінгвістичної семантики

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

pdfelement

21 листопада 2019 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

pdfelement

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

21 листопада 2019 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2019

УДК 81'37
П 78

П 78 **Проблеми лінгвістичної семантики**: IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (21 листопада 2019 року). Збірник матеріалів. – Рівне : РДГУ, 2019. – 235 с.

The Problems of Linguistic Semantics : The 4th International Scientific and Practical Internet Conference (November 21, 2019). The Collection of Conference Proceedings. – Rivne : RSUH, 2019. – 235 p.

У збірнику матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції "Проблеми лінгвістичної семантики" розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings "The Problems of Linguistic Semantics" focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

pdfelement

УДК 81'37

Редакційна колегія:
Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.
Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:
Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Константінова О.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент.

Рекомендовано до друку вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
(*протокол № 9 від 31.10.2019 р.*)

© Автори публікацій, 2019
© Рівненський державний гуманітарний університет, 2019

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

ЖУЙКОВА М.В.	СЛОВНИКОВА ДЕФІНІЦІЯ ЯК ВІДБИТТЯ МЕНТАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ	8
MANAKIN V.	HUMAN VALUES ACROSS LANGUAGES AND CULTURES	11
БОРИСОВА Н.В.	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ *ЧАРИ*	14
КАЛІНІЧЕНКО М.М.	ДОСВІД ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКИХ ФАХІВЦІВ ЩОДО ДОСЛІДЖЕНЬ ЛІТЕРАТУРНИХ ТА ГРАФІЧНИХ ПЕРСОНАЖІВ ЯК ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА	17
ШЕВЧУК А.В.	НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ	22
КІНАЩУК А.В.	КАТЕГОРІЯ ІРРАЦІОНАЛЬНОСТІ В АСПЕКТІ СИНЕРГЕТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ МОВОЗНАВСТВА	25
YODLOVSKA A.	THE HEARING DOMAIN IN THE STRUCTURE OF VOCABULARY DEFINITIONS	29
МАКОГІН С.І.	СЕМАНТИЧНІ ОЗНАКИ У ПАРАЛЕЛЬНОМУ АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОМУ КОРПУСІ ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ	32

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ СЕМАНТИКИ

ЛЕМІШ Н.Є., ЗЕРНЕЦЬКА А.А.	ФРЕЙМОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ СИНТАКСИЧНИХ КОНЦЕПТІВ НА ОСНОВІ КОРПУСНОГО ПІДХОДУ	35
ШЕВЧУК Т.Б.	КОНЦЕПТ *СУМ* У ЛЕКСИЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	38
БАЗАЛІЙ І.В.	ОБРАЗНО-АСОЦІАТИВНИЙ ШАР КОНЦЕПТУ *ЩАСТЯ* У РОМАНТИЧНІЙ КОМЕДІЇ "DESTINATION WEDDING"	42
ВОРОНІНА-ПРИГОДІЙ Д.А.	КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД У ТЕРМІНОЗНАВСТВІ	45
КОВАЛЬ Ю.Ю.	МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ *ЄВРОПА* У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	48
МУШИНСЬКА А.В.	КОНЦЕПТ *ДОЛЯ* ЯК СКЛАДОВА МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ	50

pstelement

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

DEMENCHUK O.	SEMANTIC DERIVATION OF VERBS OF LIGHT EMISSION	54
МІЗІН К.І.	АКТУАЛЬНІ СМИСЛИ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО КОНЦЕПТУ *ГОРДІСТЬ* НА ТЛІ СЕКУЛЯРИЗАЦІЇ БРИТАНСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ, УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУР	57
ТОЛЧЕЄВА Т.С.	ЛІНГВІСТИЧНІ УНІВЕРСАЛІЇ У ТИПОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	59
КОРОСТЕНСКИ Й.	ПРОЦЕССЫ КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИИ И РОЛЬ АНТРОПОЦЕНТРИЗМА (НА МАТЕРИАЛЕ ЧЕШСКО-РУССКИХ СОПОСТАВЛЕНИЙ)	61
АЛАДЬКО Д.О.	МЕТОНІМІЧНА МОДЕЛЬ "ЧАСТИНА – ЦІЛЕ" В НОМІНАЦІЯХ ПОСУДУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	66
KHARLAY O.	ОНОМАСІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БАХУВРИХІ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	68
BAUZER A.	THE EPIDIGMATIC SEMANTIC DIMENSION: A CROSS-LINGUISTIC PERSPECTIVE	72
ЮРЧЕНКО Н.С.	СПІВВІДНОШЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ПОНЯТТЯ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА	75
БОБЕШКО М.О.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ПРЕДИКАТІВ *KNOW / ЗНАТИ* В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	78
БУТКЕВИЧ Д.С.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ПРЕДИКАТІВ (НА МАТЕРІАЛІ НОМІНАЦІЙ *GLAUBEN / ВІРИТИ*)	79
ВОРОНКЕВИЧ Ю.Ю.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ПРЕДИКАТІВ *ВВАЖАТИ / CONSIDER* В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	81
ЛЕХ С.З.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ПРЕДИКАТІВ *SUPPOSER / ПРИПУСКАТИ* В ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	84
ПАЮК В.Л.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ПРЕДИКАТІВ *UNDERSTAND / РОЗУМІТИ* В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	86
ХОРОША О.М.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ПРЕДИКАТІВ *IMAGINE / УЯВЛЯТИ* В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	87
ЯСІНСЬКА Т.А.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ПРЕДИКАТІВ *FÜHLEN / ВІДЧУВАТИ* В НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	89

Buklemet

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

ВОКАЛЬЧУК Г.М., ВОКАЛЬЧУК Є.Л.	НЕОЛОГІЧНІ ЕКСПЕРИМЕНТИ ПЕТРА ВЕЛЕСИКА	92
БІСОВЕЦЬКА Л.А.	СЕМАНТИКА СУБСТАНТИВНИХ ПРЕФІКСІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	95
КОСТОЛОВИЧ Т.В.	ФОРМУВАННЯ АКЦЕНТУАЦІЙНИХ НОРМ У НАВЧАННІ УСНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	99
ЧЕБЕРЯК А.М.	СЕМАНТИКО-ГРАМАТИЧНА СУТНІСТЬ ПАРЦЕЛЯЦІЇ ЯК ЯВИЩА ЕКСПРЕСИВНОГО СИНТАКСИСУ	101
КУШНІРЧУК О.О.	MODALE BEDEUTUNGEN VON "LASSEN" IN DER DEUTSCHEN GEGENWARTSSPRACHE	104
МАЛАНЮК М.С.	ТОПОНІМИ КАНАДИ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ	108
ЛИТВИН К.І.	ШЕВЧЕНКОВИЙ НОВОТВІР *СНІГОКВІТ*: ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ ІЗ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНОГО ПОГЛЯДУ	110
АЛАДЬКО О.Д.	МЕТОНІМІЧНІ МОДЕЛІ НОМІНАЦІЇ ОДЯГУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	113
ГАВРИЛЮК О.Є.	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТЕАТРАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	117
ДАНИЛЬЧУК А.А.	ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ "ІМЕННИК"	119
IVANTSOVA M.O.	DIFFUSED ENGLISH ADVERBS OF TIME	122

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

СІРАНЧУК Н.М.	МОДЕЛІ ПОРОДЖЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО ВИСЛОВЛЮВАННЯ ТА ЇХНІЙ ЛЕКСИЧНИЙ АСПЕКТ	126
ГОЛОВЧАК Н.І.	PEJORATIVE BEDEUTUNG DER EIGENNAMEN	129
ZABOLOTNA T.	NOMINATIVE PROCESS OF FASHIONSPEAK	133
ІВАНЧЕНКО М.Ю.	НАЦІОНАЛЬНА СПЕЦИФІКА МЕТАФОРИЧНОЇ АКТУАЛІЗАЦІЇ *ЗРАДИ* В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	136
ОРЕЛ І.І.	ФУНКЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ФОЛЬКЛОРНИМ КОМПОНЕНТОМ У ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЖАНРУ	138
ПАВЛОВСЬКА Л.О.	ОСОБЛИВОСТІ ПРАГМАТИКИ ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВАХ	142

pdfelement

ПАЛЬЧЕВСЬКА О.С.	ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ КУЛІНАРОНІМІВ В НАРОДНІЙ МОВІ XIX СТ.	146
KHRYSTYCH N.	LEXICAL ANALYSIS OF IDIOLECTS OF FEMALE POLITICIANS	148
ГУБИЧ П.В.	СЕМАНТИЧНЕ СЛОВОТВОРЕННЯ ПОЖЕЖНИХ ТЕРМІНІВ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ	152
ТУПАЛЬСЬКА Г.О.	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ІДЕЇ ВИЗНАЧЕННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ПРИРОДИ, СТИЛЬОВОЇ СПЕЦИФІКИ ПЕРИФРАЗ	154
КОГАЄВСЬКА Ю.Р.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА СТАРШОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ	157
БУЦЬ М.П.	СТРУКТУРНІ ПАРАМЕТРИ АНГЛІЙСЬКИХ АРХІТЕКТУРНИХ ТЕРМІНІВ	159
МАТВІЄВА С.Ю.	ПЕРЕДУМОВИ УТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ СФЕРИ ІНТЕРНЕТ КОМУНІКАЦІЙ	162
МОГІЛЕВСЬКА М.А.	ОСОБЛИВОСТІ СЛЕНГУ ПІДЛІТКІВ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖ. СЕЛІНДЖЕРА "ЛОВЕЦЬ У ЖИТІ")	164
СТЕПАНИШИН Р.В.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ПАРАМЕТРИ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА	167
ХУДЗІК С.М.	ПОХОДЖЕННЯ ТА СЕМАНТИКА ЛЕКСИКИ ФІТОНІМІВ	170
ЧУЧВИЧ О.В.	ЯВИЩЕ ПОЛІСЕМІЇ В АСТРОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВООХОРОННІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	172

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

БАБЕЛЮК О.А.	РИЗОМА ЯК НЕЛІНІЙНИЙ ПРИНЦИП ПОБУДОВИ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ТЕКСТУ	176
КУЧМА Т.В.	СЕМАНТИКА "БЕЗЗМІСТОВНИХ" ТЕКСТІВ	178
ЛЕВКОВЕЦЬ Н.П.	СЕМАНТИКА ТЕКСТУ	181
ГОРОХОВЦЕВА Є.В.	ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ "ДИСКУРС" ТА "ТЕКСТ"	184
АРТЕМОВА Ю.І.	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ ПАРАДИГМИ КОНЦЕПТУ *ВЕСІЛЛЯ* В РОМАНІ У. САМЧУКА "МАРІЯ"	186
ОБІДЕНКО А.В.	СЕМАНТИКА ЕВФЕМІЗМІВ У НІМЕЦЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	190
ТКАЧУК Т.В.	ФУНКЦІЇ ЕКСПРЕСИВНОГО СИНТАКСИСУ В ОПОВІДАННІ АРТУРА КОНАНА ДОЙЛЯ "ПІСТРЯВА СТРІЧКА"	192

Establishment

НИКОНЮК А.С.	ЕПІТЕТИ В РОМАНІ О. УАЙЛЬДА "ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ"	195
SAGANOVSJKA D.A.	GENRE AND STYLISTIC FEATURES OF V.WOOLF'S NOVEL "TO THE LIGHTHOUSE"	197
ТРИГУБЕНКО Л.В.	ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ КАЗКИ-ФЕНТЕЗІ	200

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

СЛАВОВА Л.Л.	ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНО СПЕЦИФІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ПЕРЕКЛАДІ	203
КОНСТАНТІНОВА О.В.	ІМПЛІЦИТНИЙ КОНТЕКСТ І АДЕКВАТНИЙ ПЕРЕКЛАД	205
ПОПКО І.А.	ОСОБЛИВОСТІ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ МОВНОЇ ГРИ	207
ОЛІЙНИК І.З.	ЛЕКСИЧНІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ГЕНРІХА БЕЛЛЯ "ОЧИМА КЛОУНА"	210
ГРАБОВИЧ М.Ю.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИНТАКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ	211
БОБЕШКО М.О.	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТВОРІВ ЕПІСТОЛЯРНОГО ЖАНРУ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНІВ НІКОЛАСА СПАРКСА)	213
ЖИГАДЛО К.І.	ДО ПИТАННЯ ВІДТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ТЕКСТУ В АСПЕКТІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	215
БОЯРСЬКА А.Г.	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНІВ РОЗМІНУВАННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	217
ГОЛОБОРОДА Т.П.	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ПІСЕНЬ НА УКРАЇНСЬКУ ТА ПОЛЬСЬКУ МОВИ (НА МАТЕРІАЛІ АВТОРСЬКОЇ КАРТОТЕКИ ТЕКСТОВИХ ФРАГМЕНТІВ ПІСЕНЬ РЕПКОР ГУРТУ HOLLYWOOD UNDEAD)	220
МАКАРОВА О.С.	МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НЕСПРОМОЖНОСТІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	223
ПОЛІЩУК Р.В.	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ФІЛЬМОНІМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	226
ПУНДИК Т.В.	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКИХ КАЗОК НА АНГЛІЙСЬКУ МОВУ	229
ХАВИК А.П.	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ПІСЕНЬ ЖАНРУ ПОП)	232

repelement

батьківщину і її історію, тому карта Канади вкрита іменами різних вельмож, державних діячів, королів і полководців. По-третє, на карті залишилось багато антропотопонімів, утворених від імені святих, що відображає вірування прибульців. І по-четверте, на території Канади збереглись дуже гарні описові назви індіанського походження, які відображають велич духу і уяви автохтонного населення Північної Америки.

Список використаних джерел

1. Rudnyckyj, J. (1958). *Studies in onomastics.* Winnipeg
2. Rudnyckyj, J. (1952). *Toponymic neologisms in Canada.* Winnipeg.

УДК 81'23

Литвин К.І., аспірантка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

ШЕВЧЕНКОВИЙ НОВОТВІР *СНІГОКВІТ*: ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ ІЗ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНОГО ПОГЛЯДУ

pdfelement

Лексичну інновацію не можна різнобічно вивчити за допомогою лише мовознавчих засобів, потрібно застосовувати методи психології, психолінгвістики, інших дисциплін. Психолінгвістичний експеримент давно визнаний як загальноприйнятий спосіб добування і перевірки нових теоретичних знань у лінгвістиці, він одержав утілення в різних методиках і прийомах.

У наш час актуальним є дослідження авторських неологізмів з погляду психолінгвістики, що дає змогу встановити, якої реакції на свій новотвір (свідомо чи підсвідомо) очікував автор.

Незважаючи на численну кількість праць, присвячених дослідженню мовної особистості Тараса Шевченка, творчість поета крізь призму психолінгвістики представлена не досить широко та потребує докладного вивчення.

Асоціативний експеримент вперше широко описаний А. Тумбом і К. Марбе у 1901 році і являє собою прийом, спрямований на вияв асоціацій, які склалися в індивіда у його попередньому досвіді. Розрізняють три види асоціативного експерименту: вільний, цілеспрямований, ланцюжковий (Денисевич, 2011).

У дослідженні застосовано вільний асоціативний експеримент, який реалізувався у формі анонімного письмового опитування. Для цього інформантам пропонували 45 новотворів Тараса Шевченка різного ступеня оказіональності, до яких слід було швидко, не замислюючись, дібрати асоціації.

В експерименті брали участь респонденти віком від 15 до 60 років, що дає змогу отримати відомості про структуру асоціативних полів, яка в перспективі наступних кількох десятиліть залишатиметься відносно стійкою. Безумовно, такі чинники, як вік, професія, освіта, характер тощо, накладають певний відбиток на свідомість, тому відповіді учасників експерименту мали значні розбіжності, які залежали від їхньої мовної картини світу.

Нашим завданням було визначити тип і частоту реакцій, які виникають на оказіональну флоролексему *снігоквіт* (зафіксовано всього 139 реакцій).

Снігоцвітом Тарас Шевченко називає квітку лілею. У "Словнику лексичних новотворів Т. Шевченка" зафіксовано три варіанти цієї лексичної одиниці: *Лілея-снігоцвіт, Снігоквіт, Снігоцвіт* (Єрмоленко, 2016). Імовірно, така кількість варіантів лексеми пов'язана з пошуками автором нових форм і способів вираження емоцій, називання предметів.

Лілія – рослина, красу якої оспівують та порівнюють з людською красою в різних книгах Святого Письма. З ліліями пов'язані численні народні міфи, перекази й легенди, вербалізовані й трансформовані в художній літературі. Так, В. В. Жайворонок (2006) зазначає, що лілія часто вживається в авторських поетичних текстах із символічним значенням – лілея передусім є символом жіночої краси, дівочої чистоти, чарів, цноти, а також вишуканості й багатства.

Оскільки єдиної універсальної класифікації словесних асоціацій на даному етапі розвитку психолінгвістики не існує, то, враховуючи попередній досвід, зокрема класифікації, розроблені Д. І. Тереховою (2000) та Л. В. Кушмар (2011), і специфіку досліджуваного експерименту, усі реакції асоціативних полів, отримані нами під час проведення ВАЕ, ми поділили на такі типи:

І. Синтагматичні реакції – реакції, які утворюють зі словом-стимулом словосполучення:

1) синтагматичні реакції, які містять у собі оцінку і разом зі стимулом утворюють підрядне словосполучення. Наприклад: СНІГОКВІТ – *білий 6, білосніжний 4, ранній 3, кришталевий 1, квітуча 1, біленька 1* тощо;

2) синтагматичні синтаксичні реакції. Наприклад: СНІГОКВІТ – *квітне на снігу 1, квітне взимку 1, сніжить 1.*

II. Парадигматичні – асоціації, що належать до одного граматичного класу зі стимулом і відрізняються від нього не більше, ніж за однією семантичною ознакою: СНІГОКВІТ – *квітка 12, квіти 10, пролісок 8, перші квіти 6, проліски 4, снігова квітка 4, квіти у/в снігу 3, іній 3, білі квіти 3* та ін.

III. Тематичні – реакції, які складають або в результаті граматичної заміни можуть скласти зі стимулом словосполучення, а також ті, що можуть бути використані в рамках тематично обмеженого контексту (речення). Такі реакції належать до лексики одного семантичного поля, які застосовуються при побудові текстів на тему, що характеризує це поле: СНІГОКВІТ – *весна 16, зима 13, березень 5, заметіль 5, тепла зима 2, зима-весна 1, хороша погода 1, тепло 1, холод і тепло 1, холодно і тепло 1, галявина 1* тощо.

IV. Фонетичні – реакції, в яких є співзвучність зі стимулом: СНІГОКВІТ – *цвіт 2, сніголіп 1, сніги на квіті 1.*

V. Словотвірні реакції мають один корінь зі стимулом або утворюють нове слово.Серед них виділяють два підтипи:

1) реакції, що мають один корінь зі стимулом: СНІГОКВІТ – *підсніжник 83, сніг 15, квітка 12, підсніжники 10, квіти 10, сніговик 4, сніжинки 4* та ін.;

2) реакції, що є складними словами, а частиною їхнього кореня є корінь слова-стимулу: СНІГОКВІТ – *снігопад 17, білоквіт 1* (оказіональне словотворення).

Окремо виділимо групу метафоричних реакцій, в основі яких – перенесення назви з одного предмета на інший на основі подібності: СНІГОКВІТ – *квітне сніг 1, дощ з квіток 1, "квіт снігу" 1, "сніг квітне" 1.*

VI. Ремінісцентними реакціями є загальновідомі вислови і цитати: СНІГОКВІТ – *"буду сіять квітки на морозі" 1.* Очевидно, така реакція свідчить про філологічну освіту респондента, оскільки він навів цитату із поезії Лесі Українки "Contra spem spero!"

VII. Реакції, що називають **власні назви:** СНІГОКВІТ – *Масляна 1.*

VIII. Емоційно-оцінні реакції – це реакції, які містять позитивну та негативну оцінку слів-стимулів. Серед проаналізованих реакцій виокремлено лише слова позитивного реагування: СНІГОКВІТ – *щось красиве 1, диво 1, краса незвичайна 1, краса під холодом 1.*

Услід за О. Денисевич (2011), до емоційно-оцінних реакцій зараховуємо **реакції-пропуски** (*27*) та реакції **із незрозумілою нам**

мотивацією: СНІГОКВІТ – *сані 2, пішохід 1, машина 1, той, який розцвітає в проблемах 1.* Зазначені реакції можуть виражати незнання опитуваним слова-стимулу, ускладненість асоціювання на слово або просто мовчання.

Отже, отримані результати експерименту дозволяють зробити висновок, що Тарас Шевченко створив досить вдалий новотвір і за допомогою різноманітних мовознавчих та літературознавчих прийомів намагався донести до читача "первісне" значення інновації, але не завжди авторське розуміння слова збігалося з думкою реципієнтів, що свідчить про те, що саме контекст художнього твору є визначальним засобом для з'ясування значення новотвору. Разом з тим відзначаємо і лексичні інновації – реакції на запропоноване слово-стимул.

Таким чином, вільний асоціативний експеримент дав змогу встановити, наскільки прозорим для реципієнта є значення Шевченкового новотвору, і показав у цілому адекватне сприймання реципієнтами АЛН без контекстуального оточення.

Список використаних джерел:

1. Денисевич, О. (2011). Вільний асоціативний експеримент як засіб дослідження особливостей формування мовної картини світу. Retrieved from http://nbuv.gov.ua /UJRN/psling_2011_7_15
2. Жайворонок, В. (2006). *Знаки української етнокультури: Словник-довідник*. Київ: Довіра, 338.
3. Єрмоленко, С. Я., ред. (2016). *Територія мови Тараса Шевченка:* колект. моногр. Київ, 348.
4. Кушмар, Л. В. (2011). *Лексика економічної сфери в мовній картині світу українців*. (Дис. … канд. філол. наук). Луганськ, 348.
5. Терехова, Д. І. (2000). Типологія вербальних асоціацій у вільному асоціативному експерименті. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка,* XXVI, 236–246.

pdfelement

УДК 81'373.612.2

Аладько О.Д., магістр
Університет Марії Кюрі-Склодовської (Люблін, Польща)

МЕТОНІМІЧНІ МОДЕЛІ НОМІНАЦІЇ ОДЯГУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

За характером мотиваційної ознаки виокремлюються кваліфікативні та релятивні номінації (Гак, 1977). *Кваліфікативні* номінації характеризують предмет одягу за його власною ознакою

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

Збірник матеріалів
IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
21 листопада 2019 року, м. Рівне

THE PROBLEMS OF LINGUISTIC SEMANTICS

The Collection of Conference Proceedings
The 4th International Scientific and Practical Internet Conference
November 21, 2019, Rivne

pdfelement

Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Century Schoolbook.
Ум. др. арк. 13. Наклад 120.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12,
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: “ПараГраф+”,
м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8,
тел.: (0362) 26-49-27